

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Międzynarodowe porozumienie w sprawie zmiany klimatu planowane na 2015 r.: Kształtowanie międzynarodowej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu po 2020 r.”

COM(2013) 167 final

(2014/C 67/29)

Sprawozdawca: **Josef ZBOŘIL**

Dnia 8 maja 2013 r. Komisja, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Międzynarodowe porozumienie w sprawie zmiany klimatu planowane na 2015 r.: Kształtowanie międzynarodowej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu po 2020 r.”

COM(2013) 167 final.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 1 października 2013 r.

Na 493. sesji plenarnej w dniach 16–17 października 2013 r. (posiedzenie z dnia 16 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 120 do 3 – 9 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES opowiada się za tym, by zaangażowanie UE miało charakter **proaktywny, ambitny i realistyczny** w odniesieniu do możliwych zamierzeń – zgodnie z przesłaniem opinii EKES-u „Plan działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej do 2050 r.”⁽¹⁾ – oraz było **dostosowane** do zmieniających się warunków globalnych. Uwzględnienie trzech filarów rozwoju zrównoważonego oraz przejrzystości i odpowiedzialności to warunki niezbędne do zawarcia w przyszłości skutecznego porozumienia w sprawie klimatu. UE zdolna do sprostania wyzwaniom zewnętrznym będzie także w stanie zapewnić swoim obywatelom nowe mobilizujące przesłanie.

1.2 Dokument Komisji dostarcza wszechstronnych podstaw do dyskusji i przygotowań do nadchodzących negocjacji w sprawie zmiany klimatu, mających doprowadzić do osiągnięcia wiarygodnego porozumienia globalnego w 2015 r.

1.3 Komitet z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte na rzecz ustalenia ważnych zasad spodziewanego globalnego porozumienia i wspiera Komisję w jej pracach przygotowawczych wymaganych do ustanowienia integracyjnych, ambitnych, efektywnych, uczciwych, sprawiedliwych, przejrzystych i wiążących ram tego porozumienia. Międzynarodowe negocjacje w sprawie klimatu powinny być forum, na którym państwa motywują się wzajemnie do działań, a nie wzajemnie przed nimi powstrzymują.

1.4 Dalsze prace muszą skupić się na powszechnej akceptacji globalnego porozumienia planowanego na 2015 r., jako że mapa geopolityczna i ekonomiczna znacznie się zmieniała w krótkim okresie czasu. Należy uwzględnić te głębokie zmiany oraz dokonać dogłębnej oceny roli polityki UE w dziedzinie klimatu i energii podczas recesji gospodarczej i w nadchodzących latach. EKES przypomina swoje stanowisko wyrażone

w opinii w sprawie 7. unijnego programu działań w zakresie środowiska⁽²⁾, zgodnie z którym przyczyna zarówno kryzysu gospodarczo-finansowego, jak i problemów ekologicznych (których jednym z przejawów jest zmiana klimatu) leży m.in. w nadmiernej eksploatacji zasobów: w pierwszym przypadku gospodarczych, a w drugim przypadku – naturalnych. Sposobem na wyjście z tych kryzysów jest przestawienie się na całkowicie nowe myślenie – takie, jakie zostało przyjęte m.in. w unijnej strategii na rzecz zrównoważonego rozwoju. Gospodarka przyszłości w dużej mierze będzie musiała opierać się na niekopalnych źródłach energii. Choć polityka UE pozostaje ambitna, cele należy ustalać stopniowo i zgodnie z otoczeniem globalnym; wszelkie warunki muszą być także dokładnie określone.

1.5 Międzynarodowa sytuacja gospodarcza i ogólnie przyjęty proces sprawowania rządów będzie ostatecznie wpływać na kształt dalszej dyskusji nad przyszłym globalnym traktatem w sprawie klimatu. Procesem tym będą kierować główne potęgi gospodarcze. UE musi być gruntownie przygotowana do odegrania roli lidera służącego za wzór dla innych. Jednak należy zachować czujność, by UE nie utraciła swej dotychczasowej niekwestionowanej pozycji lidera w dziedzinie ochrony klimatu i rozwoju technologii. Ponadto konieczna jest (obiektywna) analiza w zakresie ogólnej oceny protokołu z Kioto, z uwzględnieniem jego słabych i mocnych stron, a także wyciągnięcie wniosków z myślą o opracowaniu porozumienia w 2015 r. Nadchodzące (w 2014 r.) sprawozdanie oceniające Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) także nada ton przygotowaniom.

1.6 Obecnie kręgi naukowe są zgodne, że wzrost temperatur wyższy niż 2 stopnie powyżej poziomu z 1990 r. byłby absolutnie nie do przyjęcia, a poziom gazów cieplarnianych w atmosferze należy ustabilizować mniej więcej na dzisiejszym

⁽¹⁾ Dz.U. C 376 z 22.12.2011, s. 110–116.

⁽²⁾ Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 77–81.

poziomie. Aby ten cel osiągnąć, trzeba zdecydowanie ograniczyć szkodliwe dla klimatu emisje. Tymczasem aktualny poziom gazów cieplarnianych stale rośnie z roku na rok. Cieszy wprawdzie fakt, że podejmowane są coraz większe wysiłki na rzecz ograniczenia emisji, jednak nie są one wystarczające, by osiągnąć stabilizację. Ogólnym celem nowej rundy negocjacji musi być więc nadanie nowego impulsu temu procesowi i zapewnienie bardziej ambitnych zobowiązań i działań ze strony wszystkich krajów i grup społecznych.

1.7 Należy dokładnie przeanalizować interesy stron negocjacji i określić synergie na etapie przygotowań, aby uniknąć potencjalnych konfliktów interesów oraz wykorzystać te synergie. Ambitne i realistyczne środki i cele powinny zostać poparte konsensusem i współpracą z tymi, którzy będą następnie wdrażać działania w praktyce. Zalecenia dotyczące środków i celów powinny uwzględniać pozytywne bodźce, które mogą ułatwić osiągnięcie powszechnej akceptacji i zapewnić dogłębne wdrożenie zobowiązań.

1.8 Można to osiągnąć jedynie za pomocą przejrzystej i gruntownej oceny efektywności, kosztów oraz pozytywnego wpływu polityki klimatycznej na gospodarkę i ogół społeczeństwa. Komitet zgadza się ze stwierdzeniem Komisji, że porozumienie z 2015 r. musi mieć charakter zintegrowany i obejmować zobowiązania, które będą „miały zastosowanie do wszystkich” krajów – zarówno rozwiniętych, jak i rozwijających się.

1.9 Działania i inicjatywy podejmowane „w terenie” (społeczności, poszczególne sektory) bez nowego globalnego porozumienia w sprawie klimatu są doskonałym przykładem proaktywnego podejścia całego społeczeństwa obywatelskiego. W gruncie rzeczy społeczeństwo obywatelskie powinno być nie tylko kluczowym podmiotem realizującym strategię i cele wytyczone w porozumieniu z 2015 r. Chodzi także o to, by domagało się ono od decydentów politycznych większego zaangażowania i uważnie śledziło, czy polityczne obietnice dotyczące ochrony klimatu (jak np. zapowiedź likwidacji subwencjonowania paliw kopalnych) faktycznie są dotrzymywane. Dlatego też przyjęte strategię muszą spełniać wymogi przejrzystości i odpowiedzialności oczekiwane przez społeczeństwo obywatelskie, unikając nierówności społecznych i gospodarczych. Porozumienie z 2015 r. byłoby pierwszym krokiem na drodze do światowej transformacji energetycznej.

1.10 Aby zaakcentować swą wiodącą pozycję i zaznaczyć większy wpływ w negocjacjach międzynarodowych, UE musi jednoznacznie zobowiązać się do przyjęcia ambitniejszych celów na lata 2020 i 2030 oraz pokazać, że realizacja takich celów jest integralną częścią unijnych planów dotyczących odnowy gospodarczej i kształtowania przyszłości zgodnie ze zrównoważonym rozwojem. Komitet podtrzymuje zatem swoje stanowisko, zgodnie z którym wzywał do pełnej realizacji wszystkich istniejących celów na 2020 r. związanych z emisjami dwutlenku węgla oraz do ponownego rozważenia podniesienia do 25 % celu dotyczącego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. jako etapu na drodze do ich uzgodnionego zmniejszenia o 80–95 % do 2050 r. Komitet w dalszym ciągu nalega, aby UE przyjęła orientacyjne cele dotyczące zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o 40 % do 2030 r. i o 60 % do 2040 r. oraz wiążące prawnie strategię, które umożliwią ich realizację. Takie długoterminowe orientacyjne cele są potrzebne jako poziomy odniesienia, które europejskim inwestorom i osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji

zapewnią przewidywalność i stabilność. Ustawiłyby one także wysoką poprzeczkę w negocjacjach międzynarodowych.

1.11 Trudno sobie wyobrazić, jak można pogodzić same tylko różne interesy głównych podmiotów w kontekście obecnej formuły negocjacji „cap-and-trade” (systemy ograniczeń emisji i handlu uprawnieniami do emisji). Wiele zainteresowanych stron wyraziło zastrzeżenia i zaproponowało alternatywne formuły dla przyszłych negocjacji. Należy zbadać dodatkowe możliwości, jeżeli chodzi o koncepcję porozumienia, w oparciu o projekty takie jak „pułapy emisji w rozrachunku wieloletnim” i „podatek od dwutlenku węgla” czy też o zaproponowaną przez Indie koncepcję prawa do emisji w przeliczeniu na mieszkańca świata lub o połączenie tego typu podejść.

1.12 EKES w pełni popiera stanowisko Komisji stwierdzające, że nie możemy czekać do wejścia w życie porozumienia 2015 r. dopiero w 2020 r.: działania podejmowane od teraz do 2020 r. będą kluczowe dla nadania strategiom politycznym właściwego kierunku. Działania te muszą być dobrze przemyślane i oparte na rzeczywistych i wymiernych osiągnięciach w dziedzinie nauki, technologii i rozwoju, zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii EKES-u „Plan działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej do 2050 r.”⁽³⁾.

2. Dokument Komisji

2.1 W 2011 r. społeczność międzynarodowa rozpoczęła negocjacje dotyczące nowego międzynarodowego porozumienia w sprawie podjęcia wspólnych działań na rzecz ochrony klimatu Ziemi. Porozumienie to, które ma zostać sfinalizowane do końca 2015 r. i obowiązywać od 2020 r., jest obecnie negocjowane w procesie określanym jako „platforma z Durbanu dotycząca zwiększenia działań na rzecz ochrony klimatu”.

2.2 Porozumienie w 2015 r. musi umożliwić scalenie do 2020 r. obecnie istniejącej mozaiki wiążących i niewiązących ustaleń na podstawie ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Konwencja) w jeden kompleksowy system.

2.3 Jednostronny lub „oddolny” charakter procesu podejmowania zobowiązań Kopenhaga – Cancún, umożliwił szersze podejście międzynarodowe.

2.4 Kształtując porozumienie w 2015 r., będziemy musieli wyciągnąć wnioski z sukcesów i niedociągnięć Konwencji, protokołu z Kioto oraz procesu Kopenhaga – Cancún. Konieczne będzie odejście od paradygmatu północ – południe, odzwierciedlającego sytuację na świecie w latach 90. ubiegłego wieku, aby stworzyć nowy wzorzec oparty na wzajemnej zależności i wspólnej odpowiedzialności.

3. Uwagi ogólne

3.1 EKES podkreślał już w swojej opinii w sprawie 7. unijnego programu działań w zakresie środowiska⁽⁴⁾, że istnieją analogie między kryzysem finansowym a problemami ekologicznymi – oba kryzysy wynikają z niezrównoważonego wykorzystania zasobów gospodarczych bądź naturalnych. Komitet

⁽³⁾ Dz.U. C 376 z 22.12.2011, s. 110–116.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 77–81.

apelował wówczas, by reakcja na kryzys środowiskowy wyglądała „podobnie jak przyjęte w ramach paktu fiskalnego środki mające na celu przezwyciężenie kryzysu finansowego: jasne przepisy, wskaźniki, kontrola i sankcje”. Ten sam postulat dotyczy przyszłych negocjacji w sprawie klimatu, które powinny być wyraźnym sygnałem wzywającym do tworzenia globalnej zasobooszczędnej gospodarki niskoemisyjnej.

3.2 Nastąpiły ważne zmiany geopolityczne, które należy uwzględnić podczas przygotowywania strategii negocjacyjnej. W krótkim czasie globalna mapa geopolityczna i ekonomiczna uległa znacznym przeobrażeniom. Te głębokie zmiany zostały wywołane częściowo kryzysem finansowym, który w UE połączony jest z kryzysem gospodarczym. Stopa inwestycji przedsiębiorstw spadła z 23 punktów (2008 r.) do 18,3 punktów (pierwsza połowa 2013 r.) (Eurostat). Należy dokonać dogłębnej oceny roli polityki UE w dziedzinie klimatu i energii podczas recesji gospodarczej i w kształtowaniu nadchodzących negocjacji.

3.3 Jednak wysiłki te wciąż jeszcze są niewystarczające. Międzynarodowa sytuacja gospodarcza będzie ostatecznie wpływać na kształt dalszej dyskusji nad przyszłym globalnym traktatem w sprawie klimatu, zaś proces ten będzie kierowany przez kluczowe potęgi gospodarcze: Chiny i USA, a następnie Indie i inne kraje BRICS (które wspólnie odpowiadały za 61,8 % globalnych emisji w 2012 r.). Do 2020 r. zbudowane zostaną nowe, opalane węglem generatory energii o mocy 400-600 GW. UE jest pogrążona w recesji gospodarczej, która przyniosła redukcję miejsc pracy o 3,8 mln oraz spadek produkcji przemysłowej o ok. 20 %, tymczasem w sektorze energii odnawialnych i technologii energooszczędnych liczba zatrudnionych wzrosła.

3.4 Niemniej w dziedzinie ochrony klimatu można dostrzec pewne pozytywne tendencje:

— W 2011 r. w UE wśród nowych instalacji energetycznych udział instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych wyniósł 71,3 % (to 32,0 GW z całości nowej mocy na poziomie 44,9 GW), a w 2012 r. udział ten wyniósł 69 % (31 GW z całości nowej mocy na poziomie 44,6 GW). W 2011 r. uruchomiono wprawdzie elektrownie węglowe o mocy 2,1 GW, ale jednocześnie pozamykano też inne elektrownie węglowe o łącznej mocy 840 MW. W 2012 r. łączna moc zamykanych elektrowni węglowych (5,4 GW) niemal dwukrotnie przekroczyła łączną moc nowo uruchomionych elektrowni węglowych (3,0 GW).

— Wysoki poziom emisji gazów cieplarnianych z Chin (26,7 % ogółu emisji na całym świecie) trzeba postrzegać w korelacji z odsetkiem ludności tego kraju w stosunku do ogółu ludności na świecie (19 %). W porównaniu z UE (7 % ogółu ludności na świecie, a 11,5 % światowych emisji gazów cieplarnianych) czy też ze Stanami Zjednoczonymi (4,4 % ludności i 16,8 % całości emisji) poziom emisji Chin w przeliczeniu na mieszkańca wciąż jest jeszcze stosunkowo niski. Trzeba pamiętać, że Chiny zobowiązały się zwiększyć wykorzystywanie energii wiatrowej oraz energii z innych źródeł odnawialnych, a tym samym zwiększyć udział

paliw niekopalnych w swym koszyku energetycznym. Chiny zamierzają także do 2020 r. zmniejszyć poziom emisji przypadający na każdą jednostkę PKB z 40 do 50 %.

— W Stanach Zjednoczonych obserwuje się dynamiczny rozwój energii odnawialnych: w 2012 r. energia wiatrowa po raz pierwszy stała się głównym źródłem dodatkowo generowanej energii elektrycznej (43 %), co stanowi ponad 13 GW dodanych do sieci energetycznej.

3.5 Świat nie znajduje się na drodze do realizacji celu ustalonego przez rządy, aby ograniczyć długoterminowy wzrost średniej globalnej temperatury do 2 stopni Celsjusza (°C). Globalna emisja gazów cieplarnianych gwałtownie rośnie, a w maju 2013 r. poziom dwutlenku węgla (CO₂) w atmosferze przekroczył 400 cząsteczek na milion (ppm).

3.6 Dotychczas wdrożone lub obecnie wprowadzane strategie najprawdopodobniej doprowadzą do długoterminowego wzrostu średniej temperatury (w porównaniu do ery przed-industrialnej) o wartości pomiędzy 3,6 °C a 5,3 °C, przy czym większość tego wzrostu przypadnie na obecnym stulecie (na podstawie modeli klimatu).

3.7 Aby zachować realną szansę na osiągnięcie celu w postaci ograniczenia wzrostu temperatury o 2 °C, konieczne jest podjęcie intensywnych działań przed 2020 r., kiedy to ma zacząć obowiązywać nowe międzynarodowe porozumienie klimatyczne. Kwestie energetyczne stanowią główny element tego wyzwania: sektor energetyczny odpowiada za około dwie trzecie emisji gazów cieplarnianych, ponieważ paliwa kopalne odpowiadają za ponad 80 % światowego zużycia energii.

3.8 Pomimo pozytywnego rozwoju sytuacji w niektórych krajach, globalny poziom emisji CO₂ związanych z sektorem energetycznym wzrósł o 1,4 %, osiągając historyczny rekord 31,6 gigaton (Gt) w 2012 r. Kraje niebędące członkami OECD odpowiadają obecnie za 60 % światowych emisji w porównaniu do 45 % w 2000 r. W roku 2012 do wzrostu światowych emisji CO₂ najbardziej przyczyniły się Chiny, choć wzrost ten był jednym z najniższych od dekady, głównie na skutek wprowadzania odnawialnych źródeł energii (OZE) i znaczącej poprawy w zakresie energooszczędności Chin.

3.9 W USA przejście z węgla na gaz ziemny w sektorze elektroenergetycznym pomogło zredukować emisje o 200 milionów ton (Mt), sprowadzając je do poziomu z połowy lat 90. Pomimo wzrostu zużycia węgla, w Europie emisje spadły o 50 Mt jako wynik kurczenia się gospodarki, wzrostu zużycia OZE oraz limitu emisyjnego w przemyśle i elektroenergetyce. Emisje w Japonii wzrosły o 70 Mt, gdyż wysiłki w celu podniesienia efektywności energetycznej nie w pełni zrównoważyły zużycie paliw kopalnych, które zastąpiły zredukowaną energię jądrową. Nawet po uwzględnieniu obecnie wprowadzanych strategii przewiduje się, że światowe emisje gazów cieplarnianych z sektora energetycznego osiągną prawie 4 Gt ekwiwalentu CO₂ (CO₂-eq) więcej niż poziom spójny z celem 2 °C, co podkreśla skalę wyzwań, którym trzeba sprostać jeszcze w tej dekadzie.

3.10 Międzynarodowe negocjacje w sprawie klimatu przyniosły obietnicę osiągnięcia nowego porozumienia do 2015 r., które ma wejść w życie w 2020 r. Kryzys gospodarczy miał jednak negatywny wpływ na tempo prowadzenia czystej energii i na rynki uprawnień do emisji dwutlenku węgla. Obecnie 8 % światowych emisji CO₂ podlega określonym cenom, zaś 15 % uzyskuje zachęty w wysokości 110 USD za tonę w formie dotacji do paliw kopalnych (poza krajami UE). EKES wzywa wspólnotę państw, by w związku z planowanym na 2015 r. międzynarodowym porozumieniem w sprawie zmiany klimatu wiążąco opowiedziała się za realizacją zobowiązania podjętego już w 2012 w dokumencie końcowym konferencji ONZ „Rio+20”, dotyczącego wstrzymania subwencji na szkodliwe dla środowiska paliwa kopalne, które według ocen Banku Światowego wynoszą w sumie 780 mld dolarów rocznie.

3.11 Dynamika cenowa między gazem a węglem wspiera ograniczenie emisji w niektórych regionach, lecz spowalnia je w innych. Energetyka jądrowa natomiast stoi przed trudnościami, zaś wychwytywanie i składowanie węgla na dużą skalę jest nadal bardzo odległą perspektywą. Pomimo coraz powszechniejszego dążenia do poprawy efektywności energetycznej, istnieje nadal ogromny niewykorzystany potencjał gospodarczy. Odnawialne źródła energii inne niż woda, wspierane przez ukierunkowane strategie rządowe, odnotowują dwucyfrowy wzrost mocy produkcyjnej. Inwestycje w odnawialne źródła energii wymagałyby stabilnego otoczenia gospodarczego, zarówno pod względem cen emisji, jak i, ostatecznie, opodatkowania w krajach, w których stosowany jest podatek od emisji.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 *W jaki sposób zaprojektować porozumienie w 2015 r. tak, aby zagwarantować, że kraje będą mogły dążyć do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, a jednocześnie zachęcać je do równego i sprawiedliwego udziału w redukcji globalnej emisji gazów cieplarnianych, która umożliwi osiągnięcie celu ocieplenia klimatu o mniej niż 2 °C?* Przede wszystkim trudno sobie wyobrazić, w jaki sposób można pogodzić same tylko różne interesy głównych podmiotów w kontekście obecnej formuły negocjacji „cap-and-trade”, lecz równy i sprawiedliwy wkład wszystkich stron jest warunkiem sine qua non przyszłego porozumienia. W związku z tym przynajmniej jako opcję dodatkową należy opracować inną koncepcję porozumienia i uwzględnić kwestie związane z zarządzaniem. Należy znaleźć sposób zapewnienia, by działania podejmowane w dziedzinie zmiany klimatu wspierały wzrost gospodarczy oraz rozwój społeczny, gospodarczy i ekologiczny. Można to osiągnąć jedynie za pomocą przejrzystej i gruntownej oceny efektywności, kosztów oraz pozytywnego wpływu polityki klimatycznej na gospodarkę i ogół społeczeństwa. Powinniśmy wyciągnąć wnioski z Kioto, uwzględniając jego złożony charakter i luki. Powinno to być użytecznym punktem wyjścia dla rzetelnych prac nad nową koncepcją. Rozszerzony protokół z Kioto II i określony w nim udział emisji jest bardzo silnym sygnałem, wskazującym na potrzebę zmiany koncepcji.

4.2 *W jaki sposób dzięki porozumieniu w 2015 r. można zapewnić jak największy udział wszystkich dużych gospodarek i sektorów oraz zminimalizować potencjalne ryzyko ucieczki emisji między wysoko konkurencyjnymi gospodarkami?* Ucieczka emisji to zjawisko związane nie tylko z energochłonnymi gałęziami przemysłu, które

potencjalnie upadają – jest ono nieodłączne od ogólnych warunków prowadzenia działalności w poszczególnych obszarach gospodarczych. Nierówne warunki dotyczące emisji, głównie w najbardziej konkurencyjnych regionach, miały negatywny wpływ na inwestycje w UE. Ambitne i realistyczne środki i cele powinny zostać poparte konsensusem i współpracą z tymi, którzy będą następnie wdrażać działania w praktyce. Proste, równe i sprawiedliwe porozumienie w 2015 r. jest więc warunkiem wstępnym sprawiedliwego otoczenia biznesowego we wszystkich regionach gospodarki światowej.

4.3 *W jaki sposób porozumienie w 2015 r. może najskuteczniej zachęcić do włączenia kwestii zmiany klimatu do głównego nurtu stosownych obszarów polityki? W jaki sposób można wspierać uzupełniające się procesy i inicjatywy, w tym te realizowane przez podmioty niepubliczne? Najbardziej skutecznym sposobem na zachęcanie do uwzględniania porozumienia z 2015 r. we wszystkich odpowiednich obszarach polityki jest zadbanie o jego prostotę. Wszelkie nadmierne postanowienia mające na celu organizację procesu utrudnią realizację porozumienia. Ważne jest też, by uwzględnienie zmiany klimatu w innych obszarach polityki było poddane przejrzystej ocenie skutków. Uwzględniając zmianę klimatu w innych dziedzinach polityki należy zapewnić jak największą wydajność i przewidywalność, bez nakładania na zainteresowane strony zbędnych obciążeń administracyjnych. Należy w pierwszym rzędzie stosować rozwiązania rynkowe.*

4.4 *Jakie kryteria i zasady powinny przyświecać określaniu sprawiedliwego podziału zobowiązań stron w zakresie łagodzenia skutków zmiany klimatu w porozumieniu w 2015 r. w odniesieniu do zobowiązań, które odzwierciedlają uwarunkowania krajowe, są powszechnie postrzegane jako uczciwe i sprawiedliwe i wspólnie umożliwiają uniknięcie zbyt niskich poziomów ambicji?* Utrzymanie systemu „cap-and-trade” będzie wymagało kryteriów i zasad, natomiast zawsze pozostanie poczucie niesprawiedliwości i nierównego traktowania. Jednakże w każdym przypadku należy uwzględnić dynamikę rynkową wpływającą na dany sektor, obowiązujące i proponowane dotyczące go regulacje w zakresie zmiany klimatu, a także dojrzałość sektora pod względem wysiłków na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i stosowania technologii efektywnych energetycznie. Aby odnieść sukces i działać zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, muszą też istnieć zachęty dla wszystkich uczestników do osiągnięcia celów, takich jak ograniczenie emisji, poprawa efektywności, współpraca w zakresie badań, wymiana dobrych praktyk itp. Podatek od emisji może przynieść oszczędności w zakresie emisji oraz zapewnić finansowanie dla badań i rozwoju oraz adaptacji w sposób najbardziej skoordynowany i efektywny.

4.5 *Jaka powinna być rola porozumienia w 2015 r. w rozwiązywaniu problemu, jakim jest przystosowanie i jak można wykorzystać pod tym względem bieżące prace prowadzone w ramach Konwencji? W jaki sposób porozumienie w 2015 r. może wpłynąć na włączenie kwestii przystosowania do głównego nurtu wszystkich stosownych obszarów polityki?* Przystosowanie jest w istocie dość dobrze określone i oparte w dużym stopniu na istniejących programach zarządzania ryzykiem. Choć przystosowanie nie wyeliminuje każdego rodzaju ryzyka związanego ze skutkami zmiany klimatu, to przyczyni się ono znacząco do ograniczenia ryzyka w wielu dziedzinach. Wzmocnienie zdolności przystosowawczych będzie wymagać dalszej analizy, ustalenia priorytetów,

planowania i podjęcia działań na wszystkich szczeblach sprawowania rządów oraz udziału społeczności lokalnych i przedsiębiorstw. Słusznie oczekuje się, że przystosowanie będzie jednym z czterech filarów przyszłego porozumienia w 2015 r. W szczególności przedsiębiorstwa powinny wnieść wkład poprzez transfer technologii i wymianę najlepszych praktyk.

4.6 *Jaka powinna być przyszła rola Konwencji, a szczególnie porozumienia w 2015 r., w trzecim dziesięcioleciu XXI wieku w odniesieniu do finansowania, mechanizmów rynkowych i technologii? W jaki sposób można korzystać z dotychczasowych doświadczeń oraz ulepszać obecne systemy?* Konwencja powinna stać się głównym podmiotem koordynującym kluczowe środki klimatyczne, nadzorować wyniki poszczególnych państw oraz główne przepływy finansowe i wymianę technologii. Przedsiębiorstwa są w dużej mierze odpowiedzialne za technologię i jej rozpowszechnianie. Za pośrednictwem komitetu wykonawczego ds. technologii (TEC) oraz ośrodka i sieci technologii klimatycznych (CTCN), Konwencja może zapewnić ekspercką analizę technologii i udostępnić krajom informacje, pozwalając im na wybór najlepszych technologii.

4.7 *W jaki sposób porozumienie w 2015 r. może jeszcze bardziej zwiększyć przejrzystość i odpowiedzialność krajów na poziomie międzynarodowym? W jakim stopniu system rachunkowości musi zostać znormalizowany w skali globalnej? Jaką odpowiedzialność powinny ponosić kraje, które nie wypełniają swoich zobowiązań? W każdym przypadku system rachunkowości powinien być znormalizowany w skali globalnej, bez względu na sposób, w jaki się to osiągnie, ponieważ prawidłowe informacje są niezbędne w przypadku obrotu pieniężnego. Jest to również kluczowe dla zapewnienia odpowiedzialności związanej z porozumieniem z 2015 r.*

4.8 *W jaki sposób można ulepszyć proces negocjacji ONZ w sprawie zmiany klimatu, aby przyczynił się do osiągnięcia i wdrożenia globalnego, ambitnego, skutecznego i sprawiedliwego*

porozumienia w 2015 r.? Szeroki udział zainteresowanych stron i przejrzysty proces są niezbędne do zapewnienia, że porozumienie zostanie zawarte w sposób satysfakcjonujący i wdrożone. Przedsiębiorstwa mogą wnieść w negocjacje w sprawie klimatu własny know-how w zakresie metod ograniczania emisji oraz opracować rozwiązania z zakresu zrównoważonego rozwoju. Udział społeczeństwa obywatelskiego i ogółu społeczności przedsiębiorców może także zapewnić porównywalność starań i równe warunki działania dla wszystkich. Nowe globalne porozumienie w 2015 r. jest tylko pierwszym krokiem naprzód, zaś wdrożenie całego porozumienia będzie zależało od ogółu społeczeństwa. W związku z tym wyniki procesu i wdrażania muszą być przejrzyste i przekonujące oraz zdobywać zaufanie obywateli na całym świecie.

4.9 *W jaki sposób UE może najlepiej inwestować i wspierać procesy oraz inicjatywy poza Konwencją, aby utorować drogę dla ambitnego i skutecznego porozumienia w 2015 r.?* Komitet wyraża zadowolenie z debaty zainicjowanej przez dokument Komisji. Niezależna analiza ekspercka wszystkich aspektów polityki klimatycznej jest kluczowa, szczególnie w kontekście zmienionego i przeobrażającego się krajobrazu geopolitycznego na świecie. Pewne analizy są już dostępne, więc nie trzeba zaczynać od początku. Warto wziąć pod uwagę pismo do prezydenta USA od jego rady doradców naukowych, podsumowujące kwestie związane ze zmianą klimatu. Wnioski z Kioto i przeciągających się negocjacji ONZ także podkreślają potrzebę dokonania zmian zanim będzie za późno. Ponadto wyniki badań i zalecenia organizacji ekspertów, takich jak IEA, mogą i powinny zostać niezwłocznie wdrożone. Raport IEA pt. „Tworząc nową mapę energetyczno-klimatyczną” oferuje pragmatyczne i realistyczne podejście. Cztery podstawowe i możliwe do osiągnięcia strategie określone w raporcie to: poprawa efektywności energetycznej w budownictwie, przemyśle i transporcie; ograniczenie budowy i wykorzystania najmniej efektywnych bloków węglowych elektrowni; minimalizowanie emisji metanu przy wydobyciu ropy i gazu oraz przyspieszenie stopniowego odejścia od subsydiowania konsumpcji paliw kopalnych.

Bruksela, 16 października 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE